

EVANS, JOHN (1702 - 1782), clericwr gwrth-Fethodistaidd

Enw: John Evans
Dyddiad geni: 1702
Dyddiad marw: 1782
Rhiant: Rice Evans
Rhyw: Gwryw
Gawledigaeth: clericwr gwrth-Fethodistaidd
Maes gweithgaredd: Crefyd
Awdur: Robert Thomas Jenkins

Ganwyd ym Meidrys 2 Medi 1702, yn fab i Rice Evans ac yn wyr i Thomas Price, a fu'n ficer Meidrys gyda Llanfihangel Abercwywn am 39 mlynedd. Addysgywyd ef yn ysgol ramadeg Caerfyrddin ac yng Ngholeg lesu, Rhydychen, lle'r ymaelododd 26 Chwefror 1721-2, ond ni raddiodd (er y dywedir gan rai iddo raddio). Yn 1730, cafodd fywoliaeth Eglwys Cymyn (sillebir yr enw amryw ffyrdd) gan y Goron, ond ni wasnaethai'r plwyf ond am ychydig wythnosau bob haf - bu Peter Williams yn gurad iddo, ond cafodd ei droi ymaith am fod yn Fethodist. Yn Llundain yr oedd John Evans yn byw - yn Cowley Street, Westminster; yr oedd Richard Morris o Fôn yn gymydog a chyfalli iddo. Yr oedd mewni ffafri gan Edmund Gibson, esgob Llundain, a thua 1742 penodwyd ef yn 'Ddarllenyyd' (h.y. yr gaplan na byddai'n pregethu) yng Nghapel y Brenin yn Whitehall. Yn 1750, pregethodd i'r 'Society of Antient Britons' ar ddydd Gŵyl Ddewi, a chyhoeddwyd y bregeth. Yr oedd yn aelod gwreiddiol (1751) o'r Cymmrordorion, ac yn aelod o gyngor y gymdeithas honno. Golygodd yn 1769 argraffiad o'r Beibl Cymraeg nad oedd ei orgraff wrth fod y Morysiaid. Eithr enillodd lawer mwya o sôn (yn hytrach, anghlod) drwy ei ymosodiadau ar Griffith Jones ac ar Fethodistaeth - yn hyn beth, dilynodd esiampl ei noddwyr Gibson a chafodd ei anogaeth hefyd. Eisoes yn 1745 yr oedd rhwng ddrwg rhyngddo a Griffith Jones; yn 1749 cyhoeddodd bamffledyn yn ei erbyn o a Whitefield, ac yn 1752 ei draethawd *Some Account of the Welch Charity Schools* (etc.), ymosodiad bustlaidd dros ben, sydd er hynny'n cynnwys manylion gwerthfawr na ddylid mo'u hanwybyddu, er mor anodd yw gwahanu rhwng y feithiau a'r tro a rydd Evans iddynt. Gwnaeth y llyfr lawer mwya o ddrwg i enw John Evans nag i Griffith Jones. Bu farw ym Mawrth 1782; claddwyd yn Eglwys Cymyn, meddai rhestr y plwyf, 14 Mawrth 1782.

Awdur

Yr Athro Emeritus Robert Thomas Jenkins, (1881 - 1969)

Ffynonellau

Crybwylliadau yn *Some account of the Welch charity-schools and of the rise and progress of Methodism in Wales, through the means of them, under the sole management and direction of Griffith Jones, clerk, Rector of Llandowror in Carmarthenshire in a short history of the life of that clergyman, as a clergyman* (London 1752) (uchod)

Foster, *Alumni Oxonienses: the members of the University of Oxford*

J. H. Davies (gol.), *The Letters of Lewis, Richard, William, and John Morris, of Anglesey, (Morrisiaid MÃ'an) 1728-1765* (1907), *cif. I*, 171, 174, 177, 197-8, 224

Transactions of the Carmarthenshire Antiquarian Society and Field Club, viii, 19

D. Salmon yn *Journal of the Welsh Bibliographical Society*, i, 118-22; ii, 65-71, a hefyd yn yr atodiad i F. A. Cavenagh, *The life and work of Griffith Jones of Llanddowror* (Caerdydd 1930)

Dolenni Ychwanegol

VIAF: 75392441

Wikidata: Q6231974

Dyddiad cyhoeddi: 1953

Hawlifaint Erthygl: <http://rightsstatements.org/page/InC/1.0/>

Mae'r Bywgraffiadur Cymreig yn cael ei ddarparu gan Lyfrgell Genedlaethol Cymru a Chanolfan Uwchefrydiau Cymreig a Cheltaidd Prifysgol Cymru. Mae ar gael am ddim ac nid yw'n derbyn cymorth grant. Byddai cyfraniad ariannol yn ein helpu i gynnal a gwella'r wefan er mwyn i ni fedru parhau i gydnabod Cymry sydd wedi gwneud cyfraniad nodedig i fywyd yng Nghymru a thu hwnt.

Ewch i'n tudalen codi arian am ragor o wybodaeth.

LLGC
NLW

LLYFRGEL
THE NATION

Nosbarwr
Llyfrgell Cymru
Sponsored by
Welsh Government